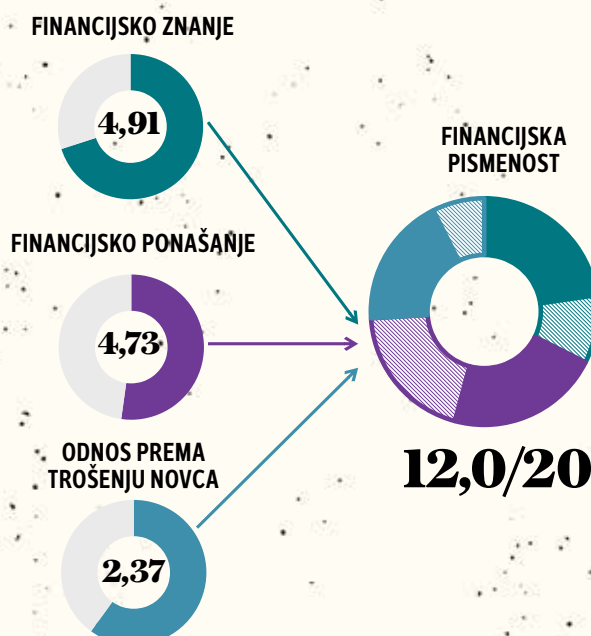

TREĆE ISTRAŽIVANJE: FINANCIJSKO ZNANJE GRAĐANA SVE BOLJE, ALI SVAKI TREĆI I DALJE NE VODI FINANCIJE KUĆANSTVA I NEMA KUĆNI BUDŽET

SVA TRI INDIKATORA
FINANCIJSKE PISMENOSTI
OSTAVLJAJU PROSTOR ZA
POBOLJŠANJE

- Rezultati na skali financijskog znanja najviše se pozitivno ističu
- Najlošiji su rezultati na skali financijskog ponašanja
- Posebno se treba fokusirati na edukaciju:

- najmlađih i najstarijih ispitanika

- ispitanika s nižim prihodima kućanstva

- ispitanika s nižim razinama obrazovanja

Financijsko znanje građana ipak se donekle popravilo u proteklih osam godina, pokazalo je novo istraživanje financijske i digitalne pismenosti stanovništva 2023., čije su rezultate objavile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) i Hrvatska narodna banka (HNB).

Istraživanje financijske pismenosti prema metodologiji OECD-a provedeno je treći put s ciljem prikupljanja informacija o financijskom ponašanju, stavovima i znanju o financijama građana Hrvatske. Anketno ispitivanje provela je agencija IPSOS plus na uzorku od 1000 ispitanika od 18 do 79 godina. Usporedba s dva ranije provedena istraživanja – iz 2016. i 2020. – pokazuje da financijsko znanje građana kontinuirano raste: sa 60 posto u 2016. i 65 posto u 2020. na 70 posto u 2023.

Prosječna ocjena financijske pismenosti građana iznosi 12 od mogućih 20 bodova ili 60 posto, što je neznatno bolje u odnosu na posljednje istraživanje (59 posto). Ukupna ocjena kombinacija je financijskog znanja, stavova i ponašanja potrebnih za donošenje dobrih financijskih odluka i

konačno postizanje individualnog financijskog blagostanja.

Bolji rezultat ostvaren je kod financijskih stavova ili odnosa prema novcu, dok je prosječna ocjena financijskog ponašanja građana pala s 56 na 53 posto. Ove je godine prvi put mjerena digitalna financijska pismenost, koja uključuje pitanja o poznavanju digitalnih tehnologija te ponašanju i stavovima vezanim uz ponašanje u digitalnom svijetu. Prosječna ocjena digitalne financijske pismenosti građana Hrvatske iznosi 4,87 od mogućih 10 bodova, pri čemu je najbolji rezultat ostvaren u komponenti digitalnog ponašanja. Digitalna financijska pismenost neophodna je u današnjem online svijetu, u kojem svakodnevno radimo, kupujemo, komuniciramo, zabavljamo se. Istraživanje je pokazalo da 90 posto građana nikada ne dijeli lozinke/PIN-ove svog bankovnog računa s bliskim prijateljima, ali pritom čak 52 posto njih uopće ne mijenja redovito lozinke na internetskim stranicama koje koristi za online kupovinu i osobne financije. Javno na internetu nikada ne dijeli informacije o svojim osobnim financijama 88 posto građana, ali samo ih 22 posto prije kupnje financijskog proizvoda na internetu uvijek provjerava je li pružatelj reguliran u Hrvatskoj.

Kad je riječ o financijskom znanju građana,

95 posto ih je svjesno utjecaja inflacije na život, 70 posto uvijek ili često pažljivo razmisli prije nego nešto kupi, a 63 posto njih osobno vodi financije kućanstva i ima kućni budžet. Uz to, 76 posto građana zna da su visoki rizici povezani s potencijalno visokim zaradama, a 74 posto njih svjesno je koristi diversifikacije u svrhu zaštite od rizika.

Istraživanje je pokazalo da u primjeni znanja na svakodnevno financijsko ponašanje 91 posto građana samo ili zajedno s nekim drugim donosi svakodnevne odluke o vlastitom novcu, 86 posto njih račune uvijek ili često plaća na vrijeme, pri čemu ih 56 posto prati svoju potrošnju. Dugoročne financijske ciljeve postavlja 47 posto ispitanika, a 34 posto ih priprema plan za upravljanje svojim dohotkom i izdancima.

Istraživanje stavova o štednji i potrošnji pokazalo je da je 73 posto građana sklono brinuti o plaćanju uobičajenih životnih troškova, 70 posto njih pažljivo razmišlja prije nego nešto kupi, a 68 posto pažljivo vodi računa o svojim financijskim poslovima. Negativan je trend da ih 16 posto trenutno ima previše dugova, a samo njih 30 posto uvijek ili često uštedi nešto novca na kraju mjeseca.